

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 16. november 2022

Sag 105/2021

Advokat Peter Krarup kærer Østre Landsrets kendelse i sagerne:

Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs,

K/S Windpartner 26 under konkurs

og

Komplementaranpartsselskabet Windpartner under konkurs

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Sø- og Handelsrettens skifteret den 21. januar 2021 (K 551/08-C, K 1590/10-F og K 2895/10-A) og af Østre Landsrets 8. afdeling den 26. marts 2021 (B-61-21, B-72-21 og B-73-21).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Kærende, advokat Peter Krarup, har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ændres, således, at han ikke afsættes som ad hoc-kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs, som kurator i K/S Windpartner 26 under konkurs og som kurator i Komplementaranpartsselskabet Windpartner under konkurs.

Sagsfremstilling

Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs, K/S Windpartner 26 og Komplementaranpartsselskabet Windpartner var koncernforbudne selskaber, der beskæftigede sig med bl.a. vindmølleaktiviteter.

Den 4. juli 2008 blev Ejendomsselskabet Sandgården ApS taget under konkursbehandling. Skifteretten udpegede et kuratel bestående af advokat Pernille Bigaard, advokat A og advokat Kristian Elvang-Gøransson.

På grund af uenigheder i kuratellet blev advokat Peter Krarup udpeget som ad hoc-kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs den 13. marts 2019.

På baggrund af en anmodning fra advokat Kristian Elvang-Gøransson som medkurator i konkursboet Ejendomsselskabet Sandgården ApS blev de koncernforbundne selskaber K/S Windpartner 26 og Komplementaranpartsselskabet Windpartner taget under konkursbehandling samme dag, og advokat Peter Krarup blev udpeget som kurator i de to konkursboer.

Om advokat Peter Krarups opdrag som ad hoc-kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs fremgår af retsbog fra Sø- og Handelsrettens skifteret af 13. december 2019 bl.a.:

”Efter en drøftelse besluttede skifteretten i medfør af princippet i konkurslovens § 107, stk. 1, at udpege en uvildig ad hoc kurator til at håndtere forholdene vedrørende Sandgårdskoncernens vindmølleaktiviteter, herunder konkursboerne imellem og i forhold til K/S Windpartner 26 under konkurs og til at foretage fordringsprøvelse i Ejendomsselskabet Sandgården ApS for så vidt angår de fordringer, der har relation til vindmølleaktiviteterne.”

Den 23. november 2020 anmodede advokat Peter Krarup skifteretten om at tage stilling til, om der skulle udpeges en anden ad hoc-kurator og kurator i de tre konkursboer, idet han var blevet mødt med bemærkninger vedrørende sin habilitet fra medkurator, advokat Kristian Elvang-Gøransson.

Den 21. januar 2021 afsagde skifteretten kendelse, hvoraf fremgår bl.a.:

”Sø- og Handelsrettens skifteret udpegede i et skifteretsmøde den 13. december 2019, advokat Peter Krarup som kurator i Komplementaranpartsselskabet Windpartner under konkurs og i K/S Windpartner 26 under konkurs og som ad hoc kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs. Udpegningen af advokat Peter Krarup skete på baggrund af skifterettens forudgående telefoniske henvendelse af egen drift til advokat Peter Krarup, der erklærede sig habil, jf. konkurslovens § 238, og villig til i givet fald at påtage sig hvervene som kurator og ad hoc kurator.

Kurator og ad hoc kurator, advokat Peter Krarup har i brev af 15. januar 2021 oplyst, at der fortsat ikke foreligger grunden, hverken generelt eller konkret, som kan begrunde, at advokat Peter Krarup kan anses for at være inhabil i forhold til de opgaver, som han på skifterettens foranledning er udpeget til at varetage i konkursboerne. Advokat Peter Krarup har i den forbindelse bekræftet, at han ikke er en af skyldnerens nærtstående, at han ikke er afhængig af skyldneren, at han ingen interesse har i sagens udfald, og han har redegjort nærmere for, at han ikke har relationer til hverken advokat Pernille Bigaard eller advokat A, der kan begrunde inhabilitet. Advokat Peter Krarup har endvidere redegjort nærmere for et konkret tilfælde, hvor han i et andet og denne sag uvedkommende konkursbo har været i kuratel sammen med Pernille Bigaard.

Medkuratorerne advokat A og advokat Pernille Bigaard har i det ovenfor fremlagte materiale oplyst, at de ikke er bekendte med forhold, der skulle kunne medføre, at advokat Peter Krarup må anses for at være inhabil i forhold til de omhandlede opgaver som kurator og ad hoc kurator. Medkuratorerne har i den forbindelse redegjort nærmere for, at de ikke har relationer af nogen art til advokat Peter Krarup, der kan begrunde, at der af denne årsag foreligger inhabilitet.

Skifteretten finder på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen, at der ikke foreligger et grundlag for at statuere, at advokat Peter Krarup skulle være inhabil til varetagelse af hvervet som kurator og ad hoc kurator. Skifteretten finder i den forbindelse, at det forhold, at advokat Peter Krarup har været i kuratel med advokat Pernille Bigaard i et andet denne sag uvedkommende konkursbo ikke kan føre til at anse advokat Peter Krarup for inhabil til varetagelse af hvervene som kurator og ad hoc kurator i de i disse sager værende konkursboer. Kurator og ad hoc kurator, advokat Peter Krarup kan således ikke afsættes fra hvervene som følge af inhabilitet.

På baggrund af den af advokat Peter Krarup afgivne redegørelse for det hidtil udførte arbejde som kurator og ad hoc kurator finder skifteretten ikke, at der i øvrigt foreligger grundlag for at afsætte advokat Peter Krarup som kurator og/eller ad hoc kurator. Derfor

bestemmes:

Anmodningen om at afsætte advokat Peter Krarup som kurator og/eller ad hoc kurator tages ikke til følge.”

I sin egenskab af kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs og Windpark Iven ApS under konkurs kærede advokat Kristian Elvang-Gøransson skifterettens afgørelse til landsretten ved kæreskrift af 4. februar 2021.

Den 26. februar 2021 afsatte skifteretten advokat Kristian Elvang-Gøransson som kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs.

I kærereplik af 5. marts 2021 til Østre Landsret gjorde advokat Kristian Elvang-Gøransson som noget nyt gældende, at advokat Peter Krarup var inhabil, fordi advokat A var i gang med

at undersøge om advokat Peter Krarups advokatpartner, advokat B, havde handlet ansvarspådragende som en del af ledelsen i Alpha Insurance A/S, der nu var under konkurs.

Alpha Insurance A/S trådte i frivillig likvidation den 4. marts 2018 med advokat B og advokat A som likvidatorer. Den 8. maj 2018 blev selskabet taget under konkursbehandling, og advokat A blev udpeget som kurator. Advokat B havde været medlem af selskabets bestyrelse fra den 30. april 2007 og frem til likvidationen. I kurators redegørelse af 7. marts 2019 til konkursboets kreditorer, skrev kurator, advokat A, at der var igangsat en ledelsesansvarsundersøgelse. I konkursboets redegørelse af 8. marts 2021 skrev kurator, at der blev udtaget stævning mod to tidligere ledelsesmedlemmer og selskabets revisor med en foreløbig opgjort påstand om betaling af ca. 208 mio. kr.

Den 26. marts 2021 traf Østre Landsret afgørelse, hvoraf fremgår:

”Windpark Iven ApS under konkurs ved kurator, advokat Kristian Elvang-Gøransson, har ikke oplyst om kreditorinteresser eller andre interesser, der kan begrunde retlig interesse i Sø- og Handelsrettens skifteretskendelse af 21. januar 2021 og dermed i kæremålet. Den kære, som er iværksat af Windpark Iven ApS under konkurs ved kurator, advokat Kristian Elvang-Gøransson, afvises derfor.

Efter sagens karakter og uanset, at advokat Kristian Elvang-Gøransson ved Sø- og Handelsrettens skifteretskendelse af 26. februar 2021 er afsat som kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs, finder landsretten, at kæremålet i øvrigt bør fremmes på grundlag af oplysningerne i sagen.

...

Efter sagens oplysninger, herunder medkurator, advokat As brev af 15. januar 2021 til Sø- og Handelsrettens skifteret samt skifterettens retsbog af 21. januar 2021, lægges det til grund, at advokat Peter Krarups mandat som ad hoc kurator og kurator omfatter alle forhold, der relaterer sig til vindmølleaktiviteterne, herunder stillingtagen til, om medkurator advokat A, har pådraget sig erstatnings- og /eller strafansvar i forbindelse med bobehandlingen.

Advokat Peter Krarup har ikke bestridt eller på anden måde imødegået oplysningen i kærereplikken om, at advokat A som kurator i et andet konkursbo undersøger, om en advokat Peter Krarups advokatpartner har pådraget sig ledelsesansvar som bestyrelsesmedlem i dette nu konkursramte selskab.

Landsretten finder på den anførte baggrund, at der herefter kan rejses tvivl om advokat Peter Krarups upartiskhed i væsentlige spørgsmål omfattet af hans hverv som ad hoc kurator henholdsvis kurator i de omhandlede konkursboer. Da advokat Peter Krarup således allerede af den grund ikke opfylder habilitetsbetingelserne i konkurslovens § 238, stk. 1, kan han ikke handle som ad hoc kurator eller kurator i sagerne.

Landsretten tager herefter påstanden om afsættelse af advokat Peter Krarup til følge.

Thi bestemmes:

Det kæremål, som er iværksat af Windpark Iven ApS under konkurs ved kurator, advokat Kristian Elvang-Gøransson, afvises.

Skifterettens kendelse ændres, således at advokat Peter Krarup afsættes som ad hoc kurator i Ejendomsselskabet Sandgård[en] ApS under konkurs, som kurator i K/S Windpartner 26 under konkurs og som kurator i Komplementarselskabet Windpartner under konkurs.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger til nogen anden part.”

I mail af 12. april 2021 skrev advokat As kollega, advokat Rune Derno, til advokat Peter Krarup, at ledelsesansvarsundersøgelsen i konkursboet Alpha Insurance A/S var foreløbigt afsluttet, og at advokat B ikke var blandt de sagsøgte ledelsesmedlemmer. Det fremgår af mailen, at kreditorerne i konkursboet var blevet orienteret om afslutningen af ledelsesansvarsundersøgelsen den 8. marts 2021.

Anbringender

Advokat Peter Krarup har anført navnlig, at han eller hans kollegaer ikke er skyldnerens nærtstående, ikke er afhængig af skyldneren, og ikke havde interesse i sagens udfald. Der kan således alene statuere inhabilitet efter konkurslovens § 238, stk. 1, hvis der måtte foreligge andre grunde eller forhold, der kunne begrunde tvivl om hans upartiskhed i de forhold, som han var udpeget af Sø- og Handelsretten til at varetage.

I forhold til advokat Peter Krarups relation til advokat A oplyses, at advokat Peter Krarup aldrig tidligere har siddet i kuratel med advokat A, henvist sager til ham eller modtaget sager henvist fra ham. Advokat Peter Krarup har heller ikke andre relationer til advokat A, herunder private relationer, og der består ikke og har ikke bestået et fast samarbejde mellem de to advokater.

Der kan derfor ikke udledes nogen inhabilitet som følge af advokat Peter Krarups relation til advokat A.

Landsretten har lagt vægt på oplysninger, der ikke relaterer sig til behandlingen af det aktuelle konkursbo, men som derimod vedrører undersøgelser i et andet og uafhængigt konkursbo. Disse forhold hverken kan eller bør inddrages i vurderingen af en kurators habilitet.

En ledelsesansvarsundersøgelse, som den landsretten har lagt vægt på, offentliggøres typisk ikke, og hvis de gør, vil det typisk være efter, at undersøgelsen er afsluttet. Det vil derfor ikke være muligt for kurator at vide, om en sådan undersøgelse pågår, når kurator afgiver habilitetserklæring til skifteretten.

Landsrettens afgørelse etablerer endvidere en tidsbestemt inhabilitet mellem kuratorkontorer, da det er en helt sædvanlig arbejdsopgave som kurator i et konkursbo at foretage undersøgelser af, om der er begået ansvarspådragende forhold fra selskabets tidligere ledelse, hvor der ofte sidder advokater.

En sådan udstrækning af konkurslovens § 238 på tværs af konkursboer og kuratorkontorer og uafhængigt af tid, vil få vidtrækkende konsekvenser. Kendelsen fastslår, at der som følge af modsatrettede undersøgelser består en risiko for upartiskhed, uagtet at der ingen forbindelse er mellem de to konkurssager. En sådan fortolkning åbner for at enhver form for modsatrettet involvering mellem advokatkontorerne, herunder ved civile erstatningssager, klagesager, skattesager mv. eller rent personlige relationer som for eksempel samliv mellem advokater på kontorer, selv om det er uden relevans for konkursboet.

Habilitetsbestemmelsen i konkurslovens § 238 bygger på et grundlæggende princip om, at en advokat ikke kan udpeges som kurator, hvis denne har aktualiserede eller latente direkte økonomiske egeninteresser i sagens udfald. Faktorer som ikke har relation til den pågældende konkurssag kan som overvejende hovedregel ikke føre til inhabilitet.

Landsrettens afgørelse vil skabe en uholdbar retstilstand, hvor i realiteten alle større bobehandlerkontorer, men også lokalt rundt om i Danmark, hvor et mindre antal advokater opererer i et geografisk lokalområde, meget hurtigt vil blive inhabile i forhold til at påtage sig nye kuratoropgaver, men også i forhold til allerede igangværende konkurssager.

De undersøgelser, som advokat A har foretaget i forhold til advokat B er i øvrigt afsluttede, og der er ikke fundet grundlag for, at advokat B har handlet ansvarspådragende.

Hvis advokat As undersøgelser af advokat B eller advokat Peter Krarups undersøgelser af advokat A måtte have konstateret et erstatningsansvar, så ville et sådant ansvar være forsikringsdækket, og dermed uden realøkonomisk indvirkning for de undersøgte advokater eller deres respektive advokatkontorer.

Der er ikke grundlag for at afsætte advokat Peter Krarup som henholdsvis ad hoc-kurator og kurator som følge af misrøgt af hvervet. Arbejdet forudsatte, at opgaverne blev afgrænset, og at det relevante materiale blev tilsendt til advokat Peter Krarup. Advokat Kristian Elvang-Gøransson blev ved flere lejligheder anmodet om en oversigt over de forhold, som skulle undersøges, og det relevante materiale. Dette modtog advokat Peter Krarup ikke.

Advokat Kristian Elvang-Gøransson har anført navnlig, at der er grundlag for at afsætte advokat Peter Krarup som ad hoc-kurator og kurator som følge af misrøgt af hvervet og inhabilitet. Landsretten afsagde kendelse om afsættelse allerede fordi, advokat Peter Krarup var inhabil. Landsretten tog derfor ikke stilling til spørgsmålet om afsættelse på grund af misrøgt af hvervet.

Advokat Peter Krarup gik først i januar 2021 i gang med de opgaver, som han som kurator og ad hoc-kurator i konkursboerne blev udpeget til at udføre i december 2019.

Den væsentligste del af opgaverne for advokat Peter Krarup som ad hoc-kurator og kurator bestod i at eftersøge aktiver af betydelig værdi vedrørende Sandgården-koncernens vindmølleaktiviteter, som advokat A havde forsømt at eftersøge, og vurdere om advokat A (og advokat Pernille Bigaard) havde pådraget sig erstatnings- og/eller strafansvar.

Advokat A meddelte samtykke til bl.a., at Finansiell Stabilitet oppebar flere aktiver uden at sikre sig behørig dokumentation for Finansiell Stabilitets separatiststilling. Såfremt advokat A ikke kan fremvise dokumentation for, at Finansiell Stabilitet havde separatiststilling i forhold til aktiverne, kan aktiverne kræves returneret fra Finansiell Stabilitet eller erstattet af advokat A.

Advokat Peter Krarups undladelse af at fremme konkursbehandlingen, herunder særligt undladelsen af at indhente dokumentation vedrørende konkursboets aktiver, udgør misrøgt af hvervet som kurator, og er en selvstændig grund til at afsætte advokat Peter Krarup.

Advokat A har gennemført en omfattende undersøgelse af, om en af advokat Peter Krarups advokatpartnere har pådraget sig ledelsesansvar for sin rolle som bestyrelsesmedlem i Alpha Insurance A/S, der nu er under konkurs. Mens den pågældende ledelsesansvarsundersøgelse pågår, vil advokat Peter Krarups advokatpartner, advokat B, være inhabil i forhold til at påtage sig opgaver, der går ud på at afklare og tage stilling til, om advokat A har pådraget sig erstatnings- og strafansvar. Derfor er advokat Peter Krarup også inhabil i forhold til at udføre sådanne opgaver.

Ud fra sagens oplysninger er det endnu ikke endeligt afklaret, om der kan blive rejst erstatningskrav mod advokat B.

Da advokat A allerede inden udpegelsen af advokat Peter Krarup den 13. december 2019 havde iværksat undersøgelsen af advokat Peter Krarups advokatpartner, og da der potentielt kunne blive tale om erstatningskrav i milliardklassen, var advokat Peter Krarup allerede ved udpegningen den 13. december 2019 under indflydelse af uvedkommende interesser i forhold til opgaven med at vurdere, om der var aktiver, som advokat A havde forsømt at eftersøge og sikre som indtægt for konkursboerne, og om advokat A havde pådraget sig et erstatnings- eller strafansvar.

Der var således grund til tvivl om advokat Peter Krarups upartiskhed allerede ved udpegningen den 13. december 2019, og han opfyldte således ikke habilitetsbetingelsen i konkurslovens § 238, stk. 1. Retsfølgen heraf er, at han skal afsættes. Tilsvarende følger af de advokateiske regler afsnit 12, pkt. 12.2 om interessekonflikter.

Højesterets begrundelse og resultat

For Højesteret angår sagen i første række, om advokat Peter Krarup som følge af inhabilitet kunne afsættes som ad hoc-kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs, som kurator i K/S Windpartner 26 under konkurs og som kurator i Komplementaranpartsselskabet Windpartner under konkurs.

Højesteret tiltræder, at en del af de pligter, der påhvilede advokat Peter Krarup som ad hoc-kurator og kurator var at undersøge, om advokat A havde handlet ansvarspådragende som kurator i Ejendomsselskabet Sandgården ApS under konkurs i forbindelse med hans håndtering af Sandgården-koncernens vindmølleaktiviteter. Denne undersøgelse må anses for en væsentlig del af advokat Peter Krarups arbejde i de tre konkursboer.

Det lægges endvidere til grund, at advokat A siden i hvert fald den 7. marts 2019 havde foretaget undersøgelser af, om ledelsen i Alpha Insurance A/S havde handlet ansvarspådragende. Advokat Peter Krarups advokatpartner, advokat B var en del af den tidligere ledelse i Alpha Insurance A/S, der nu er under konkurs.

Højesteret finder herefter, at der er tvivl om advokat Peter Krarups upartiskhed i forhold til at undersøge, om advokat A har handlet ansvarspådragende, jf. konkurslovens § 238, stk. 1, i en situation hvor advokat A samtidig er ved at undersøge om advokat Peter Krarups advokatpartner har handlet ansvarspådragende.

Advokat Peter Krarup opfylder således ikke habilitetskravene i konkurslovens § 238, stk. 1. Allerede af den grund kan han ikke fungere som ad hoc-kurator eller kurator i de tre konkursboer.

Det kan ikke føre til en anden vurdering, at advokat A har oplyst, at undersøgelserne i Alpha Insurance A/S under konkurs er foreløbigt afsluttede, og at der ikke er anlagt erstatningssag mod advokat B.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.